

TAP kommersiya əməliyyatlarına başlayıb

Kəmərin Yunanistan, Albaniya və İtaliyadakı çıxışları Azərbaycan qazının geniş Avropa bazarlarına nəqli üçün də imkanlar açır

Yunanistan və Albaniyanın ərazisindən, Adriatik dənizinin altından keçib İtaliya torpağına çatan və burada 8 kilometr məsafə qət edib həmin ölkənin “ Snam Pete Gas” qazötürmə sistemində qoşulan Trans-Adriatik Qaz Boru Kəməri (TAP) kommersiya əməliyyatlarına başlayıb. Peşəkarlardan ibarət çoxmilli sənaye komandası “Cənub qaz dəhlizi”nin bu hissəsini vaxtında və etibarlı şəkildə sona çatdırıb.

TAP “Cənub qaz dəhlizi”nin Avropa qoludur. Onun tikintisinə Yunanistanın Saloniki şəhərində dörd il yarım əvvəl başlanmışdı. Bu, Azərbaycandan Avropa bazarlarına 10 milyard kubmetr yeni qaz tədarükünü həyata keçirəcək qovşaqlayışdır. Kəmərin potensialı onun ötürücülük gücünü iki dəfə artıraraq ildə 20 milyard kubmetrə çatdırmağa imkan verir.

TAP-ın idarəedici direktoru Luca Schieppati demişdir ki, yeni nəqliyyat sistemi operatoru kimi, ən yaxşı sənaye praktikası və standartlarına uyğun işlənmiş və inşa edilmiş TAP iki cəhətdən diversifikasiya üçün imkan yaradır. Kəmərin yeni və davamlı enerji marşrutu, eyni

zamanda gələn onilliklərdə Avropanın milyonlarla istehlakçısına qaz çatdıracaq etibarlı mənbədir.

TAP Direktorlar Şurasının sədri Murad Heydərov da bildirmişdir ki, 3500 kilometrlik “Cənub qaz dəhlizi”nin əsas komponentlərindən olan TAP özündə strateji və bazar rəqabəti xüsusiyyətlərini birləşdirir: “Avropa İttifaqının inteqrasiya edilmiş enerji bazarına və davamlı, etibarlı və çoxşaxəli enerji istehlakı strukturuna nail olmaq kimi əsas hədəflərini dəstəkləyən, təmiz enerji nəqli istiqamətində davam edən axınlar təhvilə verən layihə Avropanı daha bir tədarük mənbəyi ilə təmin edir”.

BP Azərbaycan şirkətinin yaydığı məlumatda isə deyilir: “İndi “Cənub qaz dəhlizi”nin son hissəsinin də başa çatması ilə bu nəhəng ixrac sistemi tam inteqrasiya olunub və Avropaya qaz təchizatına hazırdır. Bu da bizə imkan verir ki, Azərbaycandan Avropaya ilk qazın verilməsinə bu ilin sonunadək başlayaq və, beləliklə də, layihə başlayandan bəri vəd olunmuş əsas məqsədə nail olaq. TAP konsorsiumunu bu mühüm uğur münasibətilə təbrik edirik. SOCAR-la və bir çox ölkələri təmsil edən bir sıra digər tərəfdaşlarla yaxından işləyərək bu yüksək keyfiyyətli və böyük dəyişikliklər gətiriciliyi layihələri tam təhlükəsiz və uğurla həyata keçirməkdən qürur duyuruq”.

Kəmərin səhmdarları BP (20 faiz), SOCAR (20 faiz), “Snam” (20

faiz), “Fluxys” (19 faiz), “Enagas” (16 faiz) və “Axpo” (5 faiz) şirkətləridir. Səhmdarlar layihənin inkişafı və tikintisi haqqında qərarı 2013-cü ilin sonunda vermişlər.

TAP-ın uzunluğu 878 kilometrdir. Kəmərin Yunanistanda 550, Albaniyada 215 kilometr məsafə qət edir. Sonra Adriatik dənizinin dibinə 105 kilometr irəliləyərək İtaliyada sahilə çıxır. Buradakı marşrutu bir neçə kilometr uzandır.

Kəmərin çəkilişi 50 milyon insan-saatdan çox iş həcmi ilə həyata keçirilib. Tikinti zamanı xoşagəlməz insidentlər baş verməyib və layihə dünya standartları səviyyəsində təhlükəsizlik qaydalarına uyğun yekunlaşıb.

3,9 milyard avro məbləğində maliyyələşdirilməsinin etibarlı tə-

minatı, eləcə də torpaq icarədarlarının sosial və ekoloji tələblərinə riayət olunması layihənin mühüm nailiyyətlərindəndir. Marşrutu boyunca yerli icmalarla davamlı ünsiyyətdə olan TAP onlarla yaxşı münasibətlər qurmuş, geniş spektrdə sosial və ekoloji investisiyalar həyata keçirməklə insanların həyatında real dəyişikliklər etmişdir.

Xatırladaq ki, TAP Avropaya Xəzər dənizinin Azərbaycan sektorunda yerləşən nəhəng “Şahdəniz” yatağından hasil olunan təbii qazı nəql edir. Kəmərin Türkiyə-Yunanistan sərhədində - Kipoi məntəqəsində Trans-Anadolu Qaz Boru Kəməri (TANAP) ilə birləşir.

“Cənub qaz dəhlizi”nin əsas hissəsi kimi, TAP Avropa üçün strateji

və iqtisadi əhəmiyyət daşıyır və yeni təbii qaz mənbəyinə etibarlı çıxışı təmin edir. Kəmərin Avropanın enerji təhlükəsizliyinin möhkəmlənməsində, təchizatın diversifikasiyasında, həmçinin karbon emissiyasının azaldılmasında mühüm rol oynayır. Sistem keyfiyyət, sağlamlıq, təhlükəsizlik və ətraf mühitin mühafizəsi üzrə beynəlxalq standartlara uyğun fəaliyyət göstərir.

Beləliklə, TAP Cənub-Şərqi Avropa ölkələrini qazla təchiz edəcək. Kəmərin Yunanistan, Albaniya və İtaliyadakı çıxışları Azərbaycan qazının geniş Avropa bazarlarına tədarükü üçün çoxsaylı imkanlar açır.

Flora SADIQLI,
“Azərbaycan”